ZPRÁVA O ČINNOSTI

HYGIENA PRÁCE 2025

HYGIENICKÁ STANICE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

www.hygpraha.cz

Úvod

Hygiena práce je obor, který se velmi úzce váže na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a zabývá se primárně posuzování pracovní činnosti, která může mít vliv na zdraví zaměstnance. Cílem tohoto oboru je tedy snaha o zamezení vzniku profesního onemocnění, které může vést k dočasnému, ale i trvalému poškození zdraví, a to právě na základě pracovní činnosti. Základní činností oboru v rámci státního zdravotního dozoru, ale i preventivního dozoru je kontrola plnění zákonných povinností v oblasti ochrany zdraví při práci, což jsou zejména požadavky na provedení pracovišť, včetně osvětlení, větrání, zajištění vyhovujících mikroklimatických podmínek na pracovišti, dodržování hygienických limitů pro fyzikální faktory, chemické škodliviny a prach v pracovním prostředí, ale i dodržení limitů pro fyzickou zátěž, pracovní polohu, naplnění ergonomických požadavků pro pracovní místo a pracoviště, dodržování zásad pro práce s biologickými činiteli, vybavení pracovišť sanitárními a pomocnými zařízeními, zásobování pracovišť vodou, ale i zajištění pracovně lékařských služeb. V souvislosti s tím je hodnoceno působení fyzikálních faktorů, např. hluku, vibrací, neionizujícího záření, mikroklimatických podmínek, chemických faktorů (chemické škodliviny), biologických faktorů (bakterie, viry) v pracovním prostředí na zdravotní stav pracovníků a posuzována technická, organizační a náhradní opatření provedená zaměstnavatelem ke snížení působení rizikových faktorů pracovního prostředí.

Pobočky HP I. – III. realizují veškeré činnosti mimo šetření nemocí z povolání, kontroly pracovišť s neionizujícím zářením a specializované kontroly biocidních přípravků.

Státní zdravotní dozor

Odboru hygieny práce náleží vykonávat státní zdravotní dozor nad dodržováním zákazů a plněním dalších povinností stanovených přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, tímto zákonem (tj. zák. č. 258/2000 Sb.) a zvláštními právními předpisy k ochraně veřejného zdraví včetně ochrany zdraví při práci před riziky plynoucími z fyzikálních, chemických a biologických faktorů pracovních podmínek, z nepříznivých mikroklimatických podmínek a z fyzické a duševní zátěže a nad souvisejícími pracovními podmínkami včetně vybavení pracovišť, a rozhodnutím nebo opatřením orgánu ochrany veřejného zdraví vydaným na základě těchto právních předpisů a dále nad plněním povinnosti zaměstnavatele zajistit pracovnělékařské služby (PLS) a nad plněním povinnosti poskytovatele PLS provádět pracovnělékařské prohlídky uložené zvláštním právním předpisem (v pozn. pod čarou se uvádí zákon č. 373/2011 Sb.). V rámci kontrol SZD v oblasti celostátních i krajských priorit provádíme kontroly, které pokryjí oblast hodnocení zdravotních rizik na pracovištích, BOZP a PLS. Při kontrolách se ověřuje, zda zaměstnavatel má řádné vedenou dokumentaci hodnocení rizik, jestli má zhodnoceny veškeré faktory pracovního prostředí, případně zdali pravidelně již zhodnocené faktory při změně opětovně zhodnotil. Dále věnujeme zvýšenou pozornost tomu, zdali zaměstnavatel uplatnil v případě výskytu rizikových faktorů pracovních podmínek minimální opatření pro ochranu zdraví zaměstnanců (bezpečnostní přestávky, používání OOPP). Nedílnou součástí všech kontrol je kontrola zajištění PLS, nejen jestli jsou nasmlouvány všechny části PLS ale, jestli zaměstnavatel má řádně vedenou zdravotnickou dokumentaci, včetně záznamu o dohledech a lékařských prohlídkách. Kontrolovat se budou i nadále lékařské posudky, zejména po stránce obsahové, jestli obsahují veškeré náležitosti dle platné legislativy zejména faktory pracovního prostředí vyjádřené příslušnou kategorií a posudkové závěry a jestli zaměstnavatel zajišťuje vstupní, periodické a mimořádné prohlídky v příslušných zákonem stanovených lhůtách.

Realizace kontrolního plánu odboru HP pro rok 2025 probíhala v souladu s Metodikou sestavování kontrolních plánů MZ ČR pro rok 2025. Za rok 2025 bylo na odboru hygieny práce provedeno 823 kontrol. Odbor hygieny práce vykonává komplexní kontroly, kdy je snaha obsáhnout veškeré oblasti tedy oblast hodnocení rizik (kategorizace prací), přijatá opatření ke snížení rizik, zajištění PLS tedy smlouvy, ale i kontrola lékařských posudků o zdravotní způsobilosti.

Preventivní dozor a kategorizace prací

Odboru hygieny práce náleží dle § 82 odst. 2 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, plnit úkoly dotčeného správního úřadu podle § 77 zákona č. 258/2000 Sb. Plnění funkce dotčeného správního orgánu zahrnuje především posuzování předkládané projektové dokumentace – jejího souladu s požadavky dotčené legislativy na ochranu zdraví při práci. Jedná se zejména o:
·závazná stanoviska a výzvy k doplnění k projektovým dokumentacím (např. ke stavebnímu řízení, k demoličním pracím – s výskytem azbestu)
·závazná stanoviska k užívání stavby (kolaudace) v návaznosti na prohlídku na místě stavby
·dílčí vyjádření pro ostatní odbory (HV, HOK, EPI, HDM) v rámci posouzení projektových dokumentací a k užívání stavby
·jiná stanoviska: vyjádření a výzvy k hlášení prací s azbestem dle § 41 zákona č. 258/2000 Sb.

V roce 2025 bylo na odboru HP vydáno celkem **754 rozhodnutí**, rozhodnutí, vyjádření a výzev k doplnění v rámci agendy kategorizace prací. V rámci preventivního dozoru, tedy vydávání stanovisek v rámci stavebního řízení bylo vydáno **2296 stanovisek** podle §77 zákona č. 258/2000 Sb., a **238 vyjádření** k hlášení prací s azbestem.

V rámci projektových dokumentací odbor HP posuzuje zejména:

- větrání pracovišť (přirozené / nucené pomocí VZT / kombinované) včetně technologického větrání
- osvětlení pracovišť (výpočty osvětlení / světelně technické studie / protokoly o měření umělého i denního osvětlení (studie)
- dispoziční řešení pracovišť (světlé výšky, objemové prostory, požadavky na technologie), účel užívání místností včetně vybavení sanitárními a pomocnými zařízeními (šatna, umývárna, sprcha, záchod, zařízení k umývání pracovní obuvi a na sušení pracovního oděvu a obuvi, místnost pro odpočinek od nepříznivých vlivů práce, prostor pro odpočinek těhotných a kojících zaměstnankyň a prostor pro uskladnění úklidových prostředků)
- stavebně technické průzkumy na přítomnost azbestu ve stavbě (bourací práce / rekonstrukce)

Hlášení prací s azbestem

Velká pozornost na území hlavního města Prahy je věnována kontrole hlášených prací s azbestem ve smyslu § 41 zákona 258/2000 Sb., kontroluje se, zda zaměstnavatel dodržuje veškeré předpisy na úseku ochrany zdraví při práci. Výsledky kontrol z minulých let na území hlavního města Prahy, ať už to byly hlášené práce s azbestem či podněty týkající se demoličních prací či různých demontáží zejména střešních krytin, ukázaly nedostatky zejména v zajištění minimálních opatření k ochraně zdraví a zajištění pracovně lékařských služeb. Při demoličních pracích jsou nejvíce ohroženi pracovníci, kteří přicházejí do přímého kontaktu s azbestovým materiálem. Při práci s azbestem nikdy nelze vyloučit, že se nebudou uvolňovat vdechnutelná azbestová vlákna, která jsou prokazatelně zdraví škodlivá, přitom nejsou vidět a nejsou cítit, a co hůř po vdechnutí se celoživotně deponují v plicích a až za řadu let mohou jedinci způsobit vážné zdravotní problémy, a to karcinom plic, karcinom hrtanu, karcinom pohrudnice. Nejhůře jsou na tom ti pracovníci, kteří si při práci s azbestem nechrání dýchací ústrojí adekvátními ochrannými pracovními pomůckami, nebo tyto ochranné pomůcky v mnoha případech neumí správně používat. Dále mohou být na zdraví ohroženi všichni ostatní, co jsou v bezprostřední blízkosti, když neprobíhá odstraňování azbestových materiálů zákonným způsobem.
V roce 2025 řešil odbor hygieny práce dva rozsáhlé projekty odstraňování materiálů s obsahem azbestu.

OD Kotva

Práce s materiály obsahujícími azbest v objektu zahrnovaly odstranění azbestu z interiérových prvků (např. protipožární klapky, těsnění potrubí, deskové příčky ve strojovnách a kotelnách či brzdové destičky výtahů a eskalátorů), dále z konstrukce sendvičového obvodového pláště fasády a ze střešního souvrství s obsahem živičných pásů. Převládajícím typem azbestu byl chryzotil, výjimečně byl zaznamenán antofylit. Celkové předpokládané množství odstraňovaného materiálu činilo 308 tun, přičemž práce probíhaly v období od února do října 2025 (interiéry únor–březen, fasáda březen–září, střechy srpen–říjen).
V průběhu realizace bylo provedeno celkem 8 kontrol, a to jak ohlášených (zaměřených na připravenost prací), tak neohlášených (zaměřených na dodržování správné praxe), včetně kontrol s měřením koncentrace respirabilních azbestových vláken v pracovním i mimopracovním prostředí, které zajišťoval Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem na základě požadavku HSHMP. Současně bylo projednáno 5 hlášení prací s azbestem, ve dvou případech byly vydány výzvy k jejich doplnění. Celkem bylo realizováno 21 měření koncentrace azbestových vláken (7 protokolů), vyřízeno 7 žádostí o informace dle zákona č. 106/1999 Sb. a poskytnuto přibližně 40 anonymizovaných dokumentů. Probíhala také průběžná komunikace s veřejností, zveřejňování tiskových zpráv. Celkem bylo odstraněno celkem 475,81 tun materiálu s obsahem azbestu, z toho 70,7 tuny v interiéru, 331,63 tuny na fasádě a 73,48 tuny na střechách.

Letiště Praha

Střešní souvrství Terminálu 1 na Letišti Václava Havla Praha o celkové ploše přibližně 9 315 m² obsahovalo zhruba 420 tun nebezpečného odpadu s obsahem azbestu, konkrétně ve formě chryzotilu v asfaltové lepence umístěné uprostřed skladby střechy. Práce probíhaly v období od března do října 2025 a byly realizovány v 19 uzavřených kontrolovaných pásmech, která byla postupně a rovnoměrně rozložena po celé ploše střechy. V rámci dozorové a

administrativní činnosti bylo projednáno celkem 6 hlášení prací s azbestem, přičemž ve 4 případech byly vydány výzvy k jejich doplnění. Dále bylo provedeno 6 kontrol v rámci státního zdravotního dozoru a uskutečněna 2 měření koncentrace azbestových vláken v ovzduší, která zajistil Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem na základě požadavku HSHMP. Součástí bylo také odebrání vzorku střešního souvrství ke kontrole. Celkově bylo odstraněno 477,24 tun materiálu s obsahem azbestu, který byl následně zlikvidován na skládce nebezpečného odpadu AVE Benátky nad Jizerou.

Ověření podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání

V roce 2025 bylo v rámci posouzení vzniku nemoci z povolání realizováno **101 šetření** pracovních podmínek u zaměstnavatelů. Převážná většina souvisela s uznáním nemoci Covid 19 jako nemoci z volání, tedy kapitolou V. - Nemoci přenosné a parazitární, Seznamu nemocí z povolání č. 290/1995 Sb. Převažovala šetření v rámci ústavní a ambulantní zdravotní péče a také v sociálních službách. Výjimečně se šetřilo ve školských zařízení. Ve většině případů byly podmínky pro uznání nemoci z povolání splněny. Onemocnění zařazených v kapitole II. – Nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory se týkalo 18 šetření pracovních podmínek. U většiny z nich objektivizace pracovních podmínek vyžadovala i měření či vyšetření fyzikálních a fyziologických faktorů (lokální svalová zátěž, vibrace, pracovní poloha)

Podněty

Zaměstnanci odboru hygieny práce se věnují každému přijatému podnětu, tedy i podáním anonymním. V roce 2025 bylo řešeno celkem **90 podnětů**. Mezi nejčastější podněty, které řeší odbor hygieny práce jsou stížnosti na nevyhovující pracovní prostředí (zejména nezajištění sanitárního zařízení, nepořádek na pracovišti, zaměstnavatelem nehodnocené faktory pracovního prostředí, nezajištění osobních ochranných pracovních pomůcek), dále pak během letních měsíců na vysoké teploty na pracovištích a zajištění pitného režimu na pracovišti. Ojediněle se setkáváme s podněty týkající se zajištění dodávky pitné vody, zajištění pracovnělékařských služeb. V několika málo případech jsme řešily podněty týkající se poskytovatele pracovnělékařských služeb. Mnoho podnětů, včetně foto a videodokumentace souvisí s pracemi s azbestem, jedná se o různé neodborné případně neohlášené nakládání s azbestem, zejména se jednalo o demontáže střešních krytin, neohlášené demolice staveb. Podněty se týkaly i ohlášených prací s azbestem, kdy bylo poukázáno na technologickou nekázeň.

Sankční řízení

V roce 2025 vydáno celkem **11 pokut** v celkové výši **117 000 Kč**. Téměř všechny pokuty byly uloženy v příkazních řízeních. Jednalo se o porušení povinností zaměstnavatele při kategorizaci prací a pravidelného hodnocení rizikových faktorů pracovního prostředí, dále pak zajištění PLS a zajištění osobních ochranných pracovních pomůcek. Dále bylo zjištěno porušení v oblasti prací s azbestem a nezajištění odpovídajícího zázemí pro zaměstnance.

Nejčastější přestupky na odboru hygieny práce:
·zaměstnavatel nesplnil povinnost v souvislosti s používáním azbestu (porušení povinnosti podle § 92h odst. 1 písm. e) zákona č. 258/2000 Sb.)

- zaměstnavatel neprovedl měření faktorů životních a pracovních podmínek ke zjištění, zda není ohroženo veřejné zdraví nebo určení příčiny poškození zdraví anebo k objektivizaci skutečné míry zátěže, která má nebo může mít vliv na zdraví zaměstnance nebo fyzické osoby provádějící činnost nebo poskytující služby mimo pracovněprávní vztahy, (porušení povinnosti podle § 92h odst. 1 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb.)
- zaměstnavatel nezajistil, aby pracoviště nebo pracovní podmínka pro zaměstnance odpovídala stanovenému hygienickému požadavku (porušení povinnosti podle § 92h odst. 3 písm. a) zákona č. 258/2000 Sb.)
- zaměstnavatel nepřijal k omezení působení rizikového faktoru stanovené minimální opatření k ochraně zdraví při práci (porušení povinnosti podle § 92h odst. 3 písm. d) zákona č. 258/2000 Sb.)
- zaměstnavatel připustil, aby zaměstnanec vykonával zakázanou práci nebo práci, jejíž náročnost by neodpovídala jeho zdravotní způsobilosti, (porušení povinnosti podle § 92h odst. 4 písm. n) zákona č. 258/2000 Sb.)
- nezajistil dodržení zákazu práce v kontrolovaném pásmu (porušení povinnosti podle § 92h odst. 3 písm. n) zákona č. 258/2000 Sb.)

AGENDA	POČET DOKUMENTŮ
Stanoviska a vyjádřní (§77 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) - stavební zákon	2296
Stanoviska a vyjádřní (§77 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) - hlášení práce s azbestem	238
Kategorizace prací - rozhodnutí, vyjádření, výzvy k doplnění	745
Podněty SZD a odpovědi na podněty	90
SZD - kontrola chemických látek vč. nakládání	192
SZD - kontrola prací 2. - 4. kat.	160
SZD - zajištění PLS	123
SZD - šetření k ověření podmínek vzniku nemoci z povolání	101
SZD - práce s azbestem	92
SZD - práce ve svařovnách	71
SZD - kontrola biocidních přípravků	59
SZD - zdravotnická zařízení - úkol HH ve spojení s EPI	25
SZD - celkem	823

HYGIENICKÁ STANICE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

HYGIENICKÁ STANICE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

Zpráva o činnosti odboru hygieny práce HSHMP za rok 2025
doplňující odborný materiál k výroční zprávě HSHMP

Ředitel HSHMP:	JUDr. Mgr. Vladimír Možíšek, LL.M.
Odborné podklady zpracoval:	Ing. Václav Krýsa
Koncepce, redakční a grafické zpracování:	Ing. Petrana Slámová
Fotografie:	archiv HSHMP / HSHMP
Vydáno:	červen 2026